

Onze expertise is onmisbaar voor arbeidsparticipatie

Linda Lai, met Jetze Corné Wiersma (links) en Johannes Brouwer. Jetze Corné heeft een baan heeft als rijder bij Get2Green Logistics in Drachten. Hij reist Noord Nederland door om electronica in te zamelen. Johannes heeft vanuit zijn studie Assistent installatie- en constructietechniek een BBL-baan (werken-leren) bij staalbedrijf Lascon in Heerenveen. Johannes wil na zijn studie als lasser aan de slag.

Toenadering tot de arbeidsmarkt

De meeste jongeren met een licht verstandelijke beperking slagen er met steun van hun ouders en omgeving wel in om een plek in de maatschappij te vinden. Toch zijn er zo'n 155.000 jongeren tussen de 16 en 27 jaar die niet naar school gaan of werken, terwijl een nog grotere groep – 187.500 – binnen deze leeftijdscategorie te maken heeft met jeugdhulp of jeugdreclassering. Door afstand tot de arbeidsmarkt ontstaan op termijn vaker problemen rondom welzijn, overlast, verslaving of criminaliteit. Reik biedt daarom perspectief door de inzet van eigen coaches voor arbeid en scholing, die weten wat nodig is om deze jongeren te laten participeren.

Hoe goed jobcoaches via het UWV en gemeenten hun vak ook verstaan, het bemiddelen van jonge mensen met een licht verstandelijke beperking vraagt een andere aanpak en expertise. Pedagogisch medewerker Linda Lai zet zich vanuit Reik daarom al jarenlang in om de arbeidsparticipatie van deze groep te vergroten. Ze boekt daarmee zulke goede resultaten, dat Reik nu op alle locaties een eigen coach heeft voor arbeid en scholing.

Lai herinnert zich nog goed haar verbazing over het feit dat jongeren op de woonlocatie waar ze 'als groentje' kwam werken hele dagen op de bank zaten. "Terwijl ze best iets wilden doen", benadrukt ze. "Zo was er een jongen die graag bij de bakkersafdeling van een supermarkt wilde werken. Dat leek mij prima haalbaar en toch lukte het niet via de gebaande paden. Dat lag niet aan de jongen of zijn werkgevers, er mankeerde iets aan de aanpak en begeleiding. Het UWV en de ingeschakelde jobcoaches konden totaal niet uit de voeten met onze doelgroep. Toen wist ik: dit kan veel beter."

Waar gaat het mis in reguliere trajecten? "Onwetendheid, onkunde en onbegrip", somt Lai op. "Een licht verstandelijke beperking is onzichtbaar en daardoor wordt het gedrag van deze jongeren makkelijk verkeerd geïnterpreteerd. Eerst worden ze vaak overschat, omdat ze netjes 'ja' zeggen, ook als ze het niet begrijpen. Totdat het vastloopt in de praktijk. Het gebeurt zo vaak dat een jongere wordt weggezet als ongemotiveerd of ongeschikt, terwijl ze met een andere aanpak echt kunnen opbloeien. Wat ze nodig hebben is een omgeving met oog voor hun talenten, maar ook iemand die naast ze staat om signalen op te pikken en te vertalen."

Uitval vóór zijn

Lai merkte het verschil op de woongroepen waar zij jongeren als arbeids- en scholingscoach begeleidde. "We hoeven ze niet bij de hand te houden, maar een vinger aan de pols is echt nodig om problemen of uitval vóór te zijn. Zo was er een cliënt die na elke werkdag op de groep zei dat hij ontslag zou nemen. Wat bleek? Doordat hij snel overprikkelde is, had hij een kwartiertje 'moppertijd' nodig. Daarna was het klaar en ging hij de volgende dag weer met plezier naar het werk. Door hem te laten ontladen en over het werk in gesprek te blijven, hield hij het vol. Bij Reik hebben we daar aandacht voor." Het zijn deze ogenschijnlijk kleine aandachtspunten die een wereld van verschil

maken. Want het komt ook voor dat jongeren hun eerste werkdag niet op komen dagen omdat de spanning te groot is. Of ze durven vragen of problemen niet te bespreken en blijven weg. "Daar knapt een regulier traject dan op af, terwijl dit signalen zijn dat er juist wat meer aandacht en moeite nodig is", stelt Lai. "Het begint al aan de voorkant, bij het nadenken over de voorwaarden die nodig zijn voor succes. Bij deze jongeren is de klik op het werk vaak belangrijker dan de inhoud. Iemand die begrijpt wat de impact van een licht verstandelijke beperking is en hen erbij kan betrekken. Wij letten daar extra op."

Expertise inzetten

Lai heeft zich de afgelopen jaren verdiept in kennis over de Participatiewet en de arbeidsmarkt, terwijl ze ook een waardevol netwerk heeft opgebouwd bij gemeenten, UWV en reguliere re-integratiebureaus. "Steeds weer ontdekken we hoe onmisbaar onze expertise is over deze kwetsbare groep op de arbeidsmarkt. Want zonder begrip voor een licht verstandelijke beperking krijg je verkeerde matches, terwijl faalervaringen bij deze groep vrij desastreus uitpakken. Wij houden rekening met de valkuilen én kijken naar talenten, terwijl we ook begeleiding bieden om een leer- of werktraject goed op gang te krijgen. Met een passende aanpak is er echt meer mogelijk."

"Een baan hebben betekent winst voor de jongeren zelf én voor de samenleving", benadrukt Lai. "Het geeft hen ritme en structuur maar het bevordert ook hun zelfstandigheid en ontwikkeling. Dat betekent minder kosten voor dagbesteding of uitkeringen en ook minder overlast door bijvoorbeeld hangjongeren, vandalisme of verslaving." Lai ondersteunt binnen Reik inmiddels alle aandachtspersonen arbeid en scholing. "Zij coachen onze jongeren zelf, maar we bieden ook externen training aan om te leren omgaan met deze doelgroep. Hoe meer kennis en begrip er is voor deze jongeren, hoe beter zij kunnen participeren in de maatschappij."